

Ewa Piech

EuroProf, czyli inny sposób na zdobywanie kwalifikacji do nauczania języka hiszpańskiego

Na początku lat 90. XX wieku zmieniła się polityka Unii Europejskiej dotycząca nauczania języków obcych. Państwa członkowskie Unii Europejskiej zmierzają do tego, aby każdy Europejczyk kończący szkołę średnią znał dobrze (na poziomie B2) przynajmniej dwa języki obce – jeden o zasięgu międzynarodowym (na przykład angielski, hiszpański) oraz inny, wybrany przez siebie język kraju członkowskiego. Państwa Unii Europejskiej podjęły to wyzwanie i starają się ujednoczyć politykę edukacji językowej, przełamać panujące dotychczas przyzwyczajenia w nauczaniu języków obcych i stereotypy w myśleniu o znaczeniu ich znajomości.

Zgodnie z nowymi europejskimi trendami, Polska również zaczęła wprowadzać zmiany w polityce oświatowej związanej z edukacją językową. Wskutek tych zmian w połowie ostatniej dekady minionego wieku wśród przedmiotów obowiązkowych polskich szkół pojawiły się inne niż rosyjski – obowiązujący dotychczas – języki obce. Na początku był to głównie angielski, który szybko zajął pierwszą pozycję, zostawiwszy w tyle dominujący rosyjski. Wzrosło jednakże zainteresowanie również innymi językami obcymi, które coraz częściej zaczęto wprowadzać do szkół jako przedmiot dodatkowy, a ostatnio w gimnazjum już obowiązkowy, zgodnie z nową podstawą programową. Szkoły o wzbogaczonej ofercie językowej zaczęły przyciągać najbardziej uzdolnioną językowo młodzież. Uczniowie z kolei mają możliwość większego wyboru języka.

Od połowy lat 90. największym zainteresowaniem cieszy się nieustannie język angielski. Jak podaje raport „Powszechność nauczania języków obcych w roku szkolnym 2008/2009” w polskich szkołach uczy się go 83% uczniów¹. Według tego

samego źródła na drugiej pozycji znajduje się język niemiecki (31,2%) i, z dość dużą różnicą, dopiero na trzecim miejscu język rosyjski (4,3%). Dalej ułożyły się: język francuski (2,6%), łacina (0,5%), język hiszpański (0,3%), język włoski (0,2%) oraz inne języki (0,1%)².

Jakkolwiek język hiszpański znajduje się na szóstej pozycji, jeśli chodzi o powszechność nauczania, i jest ciągle jeszcze mało znany w Polsce, to jednak jest obok angielskiego jedynym językiem, którego liczba uczniów wzrosła w roku szkolnym 2008/2009 w porównaniu z rokiem 2007/2008, podczas gdy liczba uczniów pozostałych pięciu języków wyznaczonych w raporcie zmalała³.

Obecnie we wszystkich typach szkół w Polsce uczy się hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego 18,57 tys. osób, tj. o ponad dwa tysiące więcej niż w roku ubiegłym⁴. Rosnąca popularność tego języka w szkołach wymaga zatrudnienia większej liczby nauczycieli. Powinni oni jednak spełniać wymagania ściśle określone w ostatnim rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku, dotyczącym kwalifikacji nauczycieli. Oprócz znajomości języka na odpowiednim poziomie, poświadczonej dyplomem studiów wyższych lub certyfikatem międzynarodowym, konieczne jest między innymi również przygotowanie metodyczno-pedagogiczne w zakresie języka hiszpańskiego. W przypadku tego języka, o ile stosunkowo łatwo jest zdobyć kwalifikacje językowe – czy to w czasie studiów uniwersyteckich, czy indywidualnie w Polsce lub za granicą, uczęszczając na kursy językowe i następnie zdając międzynarodowe egzaminy uprawniające do nauczania języka hiszpańskiego jako języka obcego – o tyle zdobycie kwalifi-

¹ *Powszechność nauczania języków obcych w roku szkolnym 2008/2009*, raport CODN, Warszawa 2009.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

kacji metodycznych do nauczania tego języka jest trudniejsze. Bardzo rzadko zdarza się, aby uczelnie wyższe oferowały studentom studiów lingwistycznych – na przykład filologii iberyjskiej – przygotowanie z dydaktyki języka hiszpańskiego. Absolwent filologii iberyjskiej bez przygotowania pedagogiczno-metodycznego nie może być zatrudniony w szkole. Jest zobowiązany uzupełnić swoje kwalifikacje w zakresie dydaktyki języka hiszpańskiego i psychopedagogiki.

EuroProf

Istniejący od 1 stycznia 2010 roku Ośrodek Rozwoju Edukacji został utworzony na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 grudnia 2009 roku poprzez połączenie dwóch centralnych instytucji – Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli oraz Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej. Nowo powstała centralna instytucja kontynuuje zadania i projekty realizowane przez odrębne dotychczas placówki, również w dziedzinie edukacji językowej. Jednym z nich jest program doskonalenia nauczycieli w zakresie języka hiszpańskiego, bardziej znany pod nazwą EuroProf.

Realizację projektu EuroProf rozpoczął Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w roku 2004, lecz jego autorem był ówczesny Radca ds. Edukacji Ambasady Hiszpanii, Félix Herrero Castrillo, współpracujący z CODN. Program skierowany był do nauczycieli języków obcych innych niż język hiszpański. Jego celem było przygotowanie ich zarówno pod względem językowym, jak i metodycznym do nauczania języka hiszpańskiego w polskich szkołach. Nauczyciele biorący udział w tym programie mieli możliwość zdobycia dodatkowych kwalifikacji. Musieli jednak spełniać pewne warunki, przede wszystkim być zatrudnieni na stanowisku nauczycieli i mieć deklarację dyrektora szkoły zapewniającą po zakończeniu programu nauczanie języka hiszpańskiego.

Program składał się z dwóch części. Pierwsza to nauka języka hiszpańskiego prowadzona równoległe w grupie nauczycieli mieszkających w Warszawie i okolicach, tzw. grupie stacjonarnej, oraz w grupie nauczycieli mieszkających w różnych częściach Polski, uczących się online, korzystających z platformy e-learningowej programu AVE administrowanej przez Instytut Cervantesa.

Część druga to kurs kwalifikacyjny pedagogiczno-metodyczny w zakresie języka hiszpańskiego, po którego ukończeniu uczestnicy programu zdobywali pełne kwalifikacje do nauczania języka hiszpańskiego w polskim systemie oświatowym.

Cały program kursu językowego przewidziany był dla obu grup – stacjonarnej i online – na trzy lata nauki i kończył się międzynarodowym egzaminem DELE Intermedio (B2), uprawniającym do nauczania języka hiszpańskiego jako obcego między innymi również w Polsce. Zarówno uczestnicy grupy stacjonarnej w liczbie 30 osób w 2004/2005 roku i takiej samej w każdym kolejnym roku szkolnym, jak i grupy online w liczbie 60 osób w roku 2004 i 2005 oraz 30 osób w roku 2006 byli przygotowywani pod względem językowym przez nauczycieli hiszpańskich Instytutu Cervantesa, wysokiej klasy specjalistów od nauczania języka hiszpańskiego jako obcego.

Uczestnicy grup stacjonarnych przychodzili na zajęcia do Instytutu Cervantesa w Warszawie trzy razy w tygodniu na dwie godziny lub dwa razy w tygodniu na trzy godziny przez cały rok szkolny, co dało w sumie 204 godziny rocznie.

Równoległe do grupy stacjonarnej uczestnicy programu EuroProf online korzystali z platformy e-learningowej Instytutu Cervantesa przez cały rok szkolny w wymiarze 150 godzin. Ponadto w styczniu i w czerwcu każdego roku uczestnicy grup online przyjeżdżali do ośrodka szkoleniowego CODN w Sulejówku na kursy języka hiszpańskiego, odpowiednio 30- i 60-godzinne, prowadzone również przez nauczycieli hiszpańskich Instytutu Cervantesa. W czasie kursów nauczyciele korzystający z programu mieli okazję zweryfikować swoją wiedzę językową w bezpośrednich kontaktach na zajęciach z lektorami hispanojęzycznymi.

Po każdym roku nauki uczestnicy kursu, zarówno stacjonarnego, jak online, byli zobowiązani do zdania międzynarodowego egzaminu językowego: DELE Inicial (A2) po pierwszym roku nauki i DELE Intermedio (B2) – po drugim. Niektórzy po trzecim roku zdawali również DELE Superior (C2).

Kurs kwalifikacyjny pedagogiczno-metodyczny w zakresie języka hiszpańskiego stanowił drugą część programu EuroProf. Po trzech latach nauki języka, w celu uzyskania pełnych kwalifikacji do nauczania języka hiszpańskiego, uczestnicy programu mieli obowiązek odbyć jeszcze 270-godzinny kurs kwalifikacyjny pedagogiczno-metodyczny w zakresie języka hiszpańskiego. Odpowiadający założeniom ministerialnego programu kursu kwalifikacyjnego i zatwierdzony przez MEN kurs realizowany był również we współpracy z Ambasadą Hiszpanii. Rozpoczął się po zakończeniu czerwcowego kursu językowego i był prowadzony przez cztery pierwsze tygodnie wakacji przez specjalistów w dziedzinie dydaktyki języka hiszpań-

skiego oraz literatury i kultury Hiszpanii i krajów Ameryki Łacińskiej – pracowników dydaktycznych uniwersytetów hiszpańskich Salamanki lub Santiago de Compostela, zaproszonych do współpracy z CODN za pośrednictwem Ambasady Hiszpanii.

Po miesięcznej przerwie wakacyjnej uczestnicy programu EuroProf kontynuowali kurs kwalifikacyjny, tym razem prowadzony przez polskich pracowników naukowych Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Pedagogicznej w Krakowie lub Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – specjalistów w dziedzinie dydaktyki, psychopedagogiki, a także kultury i literatury Hiszpanii oraz krajów hiszpańskiego obszaru językowego.

W ramach kursu uczestnicy zobowiązani byli do napisania dwóch prac w języku hiszpańskim z dydaktyki języka hiszpańskiego i literatury Hiszpanii lub Ameryki Łacińskiej oraz pracy z psychopedagogiki w języku polskim. Na koniec zdawali egzaminy z dydaktyki języka hiszpańskiego i literatury hiszpańskiej.

Zgodnie z wymaganiami ministerialnymi kursu kwalifikacyjnego, nauczyciele uczestniczący w kursie pedagogiczno-metodycznym byli ponadto zobowiązani do odbycia praktyk w szkołach pod opieką wykwalifikowanego nauczyciela języka hiszpańskiego oraz przedstawienia w CODN dokumentacji z praktyk.

Po ukończeniu obu kursów – językowego i kwalifikacyjnego – nauczyciele zdobywali pełne kwalifikacje wymagane do nauczania drugiego przedmiotu, co mogli również wykorzystać, starając się o awans zawodowy, tak bardzo istotny w karierze zawodowej nauczyciela.

Pierwszą edycję programu ukończyło w 2007 roku 49 osób, w następnym roku – 55, a obecnie realizuje 49 osób.

Program EuroProf dla nauczycieli języków obcych innych niż język hiszpański był kontynuowany przez kolejne dwa lata równolegle jako kurs stacjonarny i kurs online z wykorzystaniem hiszpańskiego programu e-learningowego AVE. Jednak w jego drugiej części, kursie kwalifikacyjnym, mogli wziąć udział również nauczyciele języka hiszpańskiego niebędący uczestnikami programu, a pragnący uzupełnić swoje kwalifikacje pedagogiczno-metodyczne.

Program cieszy się ogromnym powodzeniem wśród rzeszy nauczycieli, którzy traktują go nie tylko jako sposób na zdobycie pełnych kwalifikacji do nauczania drugiego przedmiotu, przydatnych w realizacji awansu zawodowego. Prowadzony przez bardzo dobrze przygotowanych specjalistów z dzie-

dziny nauczania języka obcego, nauczycieli hispanojęzycznych Instytutu Cervantesa, jest również doskonałym sposobem na poznanie następnego języka obcego i kultury innych krajów.

Program EuroProf jest bezpłatną dla nauczyciela formą doskonalenia, kontynuowaną obecnie przez Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy z Ambasadą Hiszpanii i Instytutem Cervantesa, jedyną w swoim rodzaju nie tylko w Europie, ale również na świecie. Zainteresowanie, którym się cieszy, zawdzięcza swej oryginalności i efektywności. Stanowi wzór dla innych krajów, takich jak Bułgaria, Węgry czy Wielka Brytania, które także zamierzają wprowadzić go do swoich systemów edukacji, dostosowując do swoich potrzeb i warunków.

Przez ostatnie dwa lata EuroProf jest realizowany w Polsce pod inną nazwą i ma nieco zmienioną strukturę, gdyż odbiorcą jest inna grupa nauczycieli.

Inne formy doskonalenia

Wychodząc naprzeciw ogólnemu zapotrzebowaniu i dużemu zainteresowaniu dyrektorów i nauczycieli szkół dwujęzycznych z językiem hiszpańskim w Polsce, w roku szkolnym 2007/2008 Biuro Rady ds. Edukacji Ambasady Królestwa Hiszpanii wspólnie z CODN i Instytutem Cervantesa rozpoczęło realizację kolejnego programu doskonalenia nauczycieli w zakresie języka hiszpańskiego. Jest on oparty na podobnych zasadach co EuroProf, z tą różnicą, że nie realizuje się kursu kwalifikacyjnego. Jest on bowiem skierowany do nauczycieli przedmiotów niejęzycznych uczących w sekcjach dwujęzycznych z językiem hiszpańskim. Celem programu jest przygotowanie nauczycieli matematyki, biologii, geografii, chemii, historii... do nauczania ich przedmiotu również w języku hiszpańskim. Nauczyciele tych przedmiotów nie potrzebują już kursu metodycznego, a jedynie wiedzy językowej, a tę może im dać uczestnictwo w opisywanym programie.

W roku 2007/2008 w ramach programu zorganizowano jedynie kurs online dla 30 osób (aktualnie uczestniczy w nim 25 osób). Nie tworzono grupy stacjonarnej. W następnym roku szkolnym odbyła się rekrutacja 15 nauczycieli przedmiotów niejęzycznych uczących w warszawskich sekcjach dwujęzycznych. Po półrocznym okresie nauki w trybie stacjonarnym grupa ta dołączyła do poprzedniej, uczącej się w trybie online.

W bieżącym roku szkolnym Biuro Rady ds. Edukacji Ambasady Królestwa Hiszpanii wspólnie z CODN, a obecnie z ORE, realizuje ten sam program dla nauczycieli przedmiotów niejęzycznych

sekcji dwujęzycznych w piętnastoosobowej grupie stacjonarnej w Krakowie, przygotowywanej językowo przez lektorów hiszpańskich Instytutu Cervantesa w Krakowie oraz w trzydziestoosobowej grupie online, którą opiekują się nauczyciele Instytutu Cervantesa w Warszawie.

Oczekuje się, że trzy lata nauki języka hiszpańskiego prowadzone tym trybem przyczynią się do zasilenia kadry nauczycieli przedmiotów niejęzycznych w sekcjach bilingwalnych, co umożliwi dwujęzyczną naukę różnych przedmiotów.

Nauczyciele języka hiszpańskiego mogą korzystać również z innych form doskonalenia proponowanych przez ORE. Przy dużym wsparciu Biura Rady ds. Edukacji Ambasady Królestwa Hiszpanii oraz Instytutu Cervantesa specjaliści polscy i hiszpańscy prowadzą szkolenia, seminaria i konferencje z glottodydaktyki, kulturoznawstwa, nauczania dwujęzycznego, zastosowania najnowszych technologii w nauczaniu języka hiszpańskiego i innych.

Ambasada Hiszpanii proponuje ponadto co roku nauczycielom sekcji dwujęzycznych dwadzieścia stypendiów w Hiszpanii na uniwersytetach w Salamance, Santiago de Compostela, Grenadzie..., a nauczyciele języka hiszpańskiego szkół innych niż dwujęzyczne mogą także korzystać z kursów organizowanych w ramach programu Comenius przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji ze środków

Rady Europy przeznaczonych na cele doskonalenia i kształcenia zawodowego. Programy stypendiów są bogate w treści językowe, metodyczne i kulturoznawcze. Nauczyciele języka hiszpańskiego chętnie korzystają z tych wakacyjnych form doskonalenia. Wszelkie informacje dotyczące kursów i stypendiów zagranicznych można znaleźć na stronach internetowych Biura Rady ds. Edukacji Ambasady Hiszpanii – *Consejería de Educación* – oraz Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Informacje na temat szkoleń organizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji będą ukazywały się na bieżąco na stronie internetowej ORE www.ore.men.gov.pl.

Ośrodek Rozwoju Edukacji będzie starał się poszerzać i uatrakcyjnić ofertę różnych form doskonalenia dla wszystkich nauczycieli języka hiszpańskiego zarówno sekcji dwujęzycznych, jak i innych, zgodnie z wymogami najnowszych zarządzeń ministerialnych oraz reformy programowej. Dobre doświadczenia współpracy z Biurem Rady ds. Edukacji Ambasady Królestwa Hiszpanii i Instytutu Cervantesa, a także z polskimi specjalistami z glottodydaktyki mogą być gwarancją jakości proponowanych zajęć.

Autorka jest nauczycielem konsultantem, kierownikiem Pracowni Edukacji Językowej Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie

Neurolingwistyczne programowanie w nauczaniu języków obcych, czyli jak wykorzystywać możliwości ludzkiego umysłu w klasie szkolnej

Neurolingwistyczne programowanie (NLP) to zbiór przekonań, postaw oraz umiejętności, które uzdalniają ludzi do osiągnięcia tego, co zamierzali, a nawet więcej. Teoria ta, zapoczątkowana w latach 70. XX wieku przez Johna Grindera, amerykańskiego profesora lingwistyki, oraz Richarda Bandlera, ówczesnego studenta psychologii, zdobywa coraz większą popularność wśród różnych grup zawodowych, w tym również wśród nauczycieli

Nauczyciele, postawieni na drodze ucznia, mają za zadanie nie tylko przekazywać wiedzę, ale również zmagać się z trudnymi zachowaniami i postawami swoich podopiecznych, wciąż poszukując na tej drodze nowych rozwiązań. Neurolingwistyczne programowanie może stanowić jedno z nich. W koncepcji tej kładzie się ogromny nacisk na nieograniczone możliwości ludzkiego umysłu, który odpowiednio stymulowany, może przekraczać dotychczasowe bariery i dokonywać rzeczy wielkich, jak to zauważył już przed laty amerykański psycholog William James: *Największą rewolucją naszego pokolenia jest odkrycie, że istoty ludzkie, zmieniając wewnętrzne nastawienie swych umysłów, mogą zmieniać zewnętrzne aspekty swego życia.*

Zapraszamy do lektury artykułu dr Ewy Suheckiej w następnym numerze „Meritum”